

ชื่อโครงการวิจัย พิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการสืบทอดดนตรี

ล้านนา

ชื่อผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.บุญกร ลำโรงทอง

เดือนและปีที่ทำวิจัยเสร็จ พฤศจิกายน 2552

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมการไหว้ครูดนตรีในเขตล้านนาของประเทศไทย การไหว้ครูมีการสืบทอดกันมาโดยการส่งผ่านความเชื่อที่ยึดถือต่อกัน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์มีความใกล้ชิดกันเพราะการเรียนเกิดขึ้นที่บ้านครูเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนมิใช่เรียนรู้เรื่องดนตรีเพียงอย่างเดียว แต่เรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตัวที่ดี มีคุณธรรมตามแบบอย่างครู และการดำรงตนเป็นคนดีในสังคม ดนตรีที่มีชื่อเสียงในเขตล้านนาได้แก่วงสะล้อ ซอ ซึง ซึ่งผู้ร้องคือช่างซอ และมีวงเครื่องดีซึ่งมีชื่อเรียกต่างกันไป ได้แก่ พาทยค้อง พาดค้อง วงหงหนั่ง วงพาทย วงปาด ปาดค้อง ปาดฆ้อง วงกลองเต่งทิ้งหรือกลองเต่งถึง หงหนั่ง ปาด ทั้งนี้วงปาดค้องเป็นที่นิยมเรียกกันโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังมีกลองล้านนาโบราณ เช่นกลองสะบัดชัย กลองปูจา และกลองหลวง ซึ่งศิลปินมีการจัดพิธีไหว้ครูเช่นกัน พิธีไหว้ครูมีสามลักษณะได้แก่พิธีมอบตัวเป็นศิษย์สำหรับผู้เริ่มเรียน พิธีไหว้ครูก่อนแสดงเพื่อขออนุญาตและการวาระครุรวมทั้งขอให้ครูช่วยอำนวยความสะดวกในการแสดงนั้น ลักษณะที่สามคือการไหว้ครูประจำปีซึ่งจัดขึ้นในราวกลางเดือนเมษายนซึ่งเป็นวันปีใหม่นไทย สำหรับช่างซอนั้นพบว่าการประกอบพิธีพิเศษออกไปเรียกว่าพิธีแบ่งครูซอสำหรับผู้ต้องการเป็นช่างซอมืออาชีพ พิธีไหว้ครูเกิดขึ้นโดยความสำนึกในพระคุณที่ศิลปินมีต่อครู เป็นภาพลักษณ์ที่สำคัญของสังคมล้านนา พิธีกรรมไหว้ครูจึงไม่เพียงแต่เป็นการช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีล้านนาเท่านั้นแต่ยังเป็นส่วนร่วมสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรมเฉพาะถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวล้านนาอีกด้วย

Project Title The Rites and Beliefs Associated with the Transmission of Musical Culture in Thailand's Lanna Region

Name of the Investigator Assoc. Prof. Dr. Bussakorn Sumrongthong

Date November 2009

Abstract

This article is concerned with and expands upon the various forms of Wai Kru musical rites held in the Lanna region of Thailand. It is through the passing down of the beliefs and traditions associated with these Wai Kru that the musical culture is disseminated to the next generation. Formally, the music itself is taught and learned within a very close and what develops into familial relationship between the teacher and the student, since instruction is always held in the teacher's home. There the student gains not only musical knowledge through memorization, but also learns from their role model musical professionalism and how to conduct themselves admirably in the community.

The most popular musical style in the Lanna region is performed by the Salaw Saw Seong ensemble whose vocalist is known as "Chang Saw". There is also a Lanna percussion ensemble that goes by one of the following names depending upon the locale: Pad Gong, Wong Nong Nhong, Wong Pad, Wong Pad Khong, or Wong Teng Ting. Pad Gong is the most commonly used name. Additionally there are a variety of ancient drums still in contemporary use such as the Glong Sabatchai, Glong Puja, and Glong Luang whose performer's also conduct Wai Kru rites. There are 3 main forms of the Wai Kru ritual. The first is when the student initially requests instruction from their selected teacher. The second is known as the pre-performance Wai Kru to ask permission and support from the musical spirits as well as paying homage to ones teacher. The third type is the Wai Kru held in the middle of April during the Thai new year celebrations. For the "Saw" vocalist, there is also a special ceremony called Beang Kru Saw. Its purpose is for the learner to express their true desire in becoming a professional. These Wai Kru rituals embody a sense of gratitude and typifies one of the most important cultural facets of musical instruction in the Lanna region. The continuity of the oral tradition of musical instruction and the related rites of showing respect to ones teacher serves not only to preserve Lanna music, but the Lanna people's unique culture.